

Göçe Hamlet Modeli

[f](#) [t](#) [g+](#) Ana Sayfa » İlçe İlçe Ordu » Altınordu 30.07.2011 14:12 [p](#) [e](#) [i](#) - A | A +

Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Cevdet Yılmaz, son yıllarda nüfusu göç hareketleri sebebiyle hızla düşen Ordu'da mevcut nüfusu yerinde tutabilmek için ABD'deki gibi 'hamlet modeli' uygulanması önerisinde bulundu.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Cevdet Yılmaz, son yıllarda nüfusu göç hareketleri sebebiyle hızla düşen Ordu'da mevcut nüfusu yerinde tutabilmek için ABD'deki gibi 'hamlet modeli' uygulanması önerisinde bulundu.

Göçe Hamlet Modeli

30.07.2011 14:12

Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Cevdet Yılmaz, son yıllarda nüfusu göç hareketleri sebebiyle hızla düşen Ordu'da mevcut nüfusu yerinde tutabilmek için ABD'deki gibi 'hamlet modeli' uygulanması önerisinde bulundu.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Cevdet Yılmaz, son yıllarda nüfusu göç hareketleri sebebiyle hızla düşen Ordu'da mevcut nüfusu yerinde tutabilmek için ABD'deki gibi 'hamlet modeli' uygulanması önerisinde bulundu.

1980'lerin sonları ile 1990'lardaki hızlı içgöç hareketi sebebiyle 2000 yılındaki nüfusu 2011 yılında 719 bine kadar düşen Ordu'da artık 'Nasıl göç verilmez?' sorusunun yerini 'Mevcut nüfusu nasıl koruruz?' düşüncesi aldı. OMÜ Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Cevdet Yılmaz, Ordu ilindeki köy ve yerleşim birimlerinin dağılık olduğuna dikkat çekerek 'orta ve uzun vadeli' bir öneride bulunarak mevcut nüfusunun korunması için 'Hamlet modeli' önerisi getirdi. Özellikle ABD'de uygulanan bu modeli örnek gösteren Prof. Dr. Yılmaz, "Ordu'da nüfusunun büyük bölümü kırsal alanda bulunuyor. Ancak bu köyler göç verdikçe daha da küçülecek, buralara götürülen hizmetin maliyeti artacaktır. Göç etmeyen ve geride hizmet bekleyen köylüler için ABD'deki hamlet benzeri bir model uygulanabilir. ABD'nin kırsalında da çok büyük araziler ve dağılık bir yerleşim sistemi var. Ancak oralarda okul, market, sağlık merkezi, spor alanları hatta iş merkezleri bir arada tutan ve bu dağılık yerleşmelere hizmet sunan hamletler bulunuyor. Bir anlamda Ordu köylerinde de bunun gibi acil sağlık ve eğitim hizmetlerinin verildiği, araç, gereç, personel ve ekipman yönünden örgütlendiği çevik merkezler oluşturulmalı, köylüye buradan hizmet sunulmalıdır. Köy-Kent düşüncesi ve uygulaması gözden geçirilmeli, amaç göç eden nüfusu geri getirmek veya kırdan kente göçü önlemek değil, geride kalan vatandaşların hayatlarını sürdürmek için sağlık ve eğitim gibi asgari koşulları sağlamak olmalıdır" dedi.

"BÖYLE GİDERSE GÖÇ BİTMEZ"

Ordu ili genelinde monokültür haline gelen fındık tarımının gerekli sanayi alt yapısı ile desteklenmediği müddetçe mevcut nüfusu beslemekten uzak olacağını ve bu durumun nüfusun önemli bir kısmını göçe zorlayacağına dikkat çeken Prof. Dr. Yılmaz, mevcut şartlar kısa sürede değiştirilemeyeceği için yakın gelecekte göçlerin önüne geçilmesinin mümkün görünmediğini kaydetti. Prof. Dr. Yılmaz, "Ancak il genelinde arazinin çok iyi tanınması, her bir ünitenin sahip olduğu potansiyel gücün açığa çıkartılması için ilgili kurum ve kuruluşların koordinatörlüğünde daha fazla çalışma yapılması gerekir. Bütün bunların sonucunda belki göç bütünüyle engellenemez, fakat en azından geride kalan vatandaşlarımız için insanca bir yaşam sağlanabilir" diye konuştu.

"GÖÇÜN ANA FAKTÖRÜ EKONOMİK"

Prof. Dr. Cevdet Yılmaz, Ordu'dan Büyükşehirlere olan göçlerin ana sebeplerini ise ana başlıklar halinde şöyle özetledi:

"Göçlerin birinci sebebi ekonomik durumdur. Özellikle 1980 sonrasında niteliksiz ve fakir köylü nüfus şehre göç etmeye başladı. Bundan dolayı 1980 öncesinde daha çok kademeli göçler varken, son 25 yıldır göçler doğrudan son varış yerine yapılmaktadır. Orta yükseltideki köylerde daha çok ailelerin göçü görülürken, yüksek köylerde bireysel (erkek) göçü (gurbetçi göçü) halâ önemlidir. Orta yükseltideki köylerde fındığın dışındaki geçim kaynakları hızla ortadan kalktığı için aileler artık yoksulluğa dayanmamaktadır. Yukarı köylerde ise yaylacılık, hayvancılık ve arıcılık gibi faaliyetler kısmen getiri sağlamaya devam etmektedir. Bu nedenle buralardaki göç daha çok ek gelir ihtiyacından doğmaktadır. Bu da ailenin tümünden ziyade her aileden bir veya iki kişinin bireysel göç etmesi sonucunu doğurmaktadır"

"TARIM ARAZİLER KÜÇÜLÜYOR"

"Nüfus arttıkça ve çekirdek aileye geçildikçe arazi parçalanmakta ve küçülmektedir. Ayrıca miras yolu ile bölünme de devam etmektedir. TÜİK verilerine göre kıyı kuşağında arazilerin yüzde 90'ı 25 dekardan azdır. Arazi büyüklüğü en fazla olan grup 11-20 dekar arasında arazisi olanlardır. Ordu ili genelinde 100 dönüm üzerinde arazisi olan ancak 571 hane vardır. Buna karşılık 10 dönümün altında arazisi olanların sayısı yaklaşık 30 bin hanedir"

"KÖYLÜ EKMEĞİ BİLE DIŞARDAN ALIYOR"

"Ordu'da kıyı kuşağının hemen gerisinde bulunan köylerin tamamının geçimi fındığa bağlıdır. Fındığın veriminin yıldan yıla az veya çok oluşu ve fiyatı insanları doğrudan etkilemektedir. Fındığın iklimle ilişkisi, fiyatla ilişkisi hep istikrar istemekte, istikrarsızlık ise insanları göçe zorlamaktadır"

"Köylerde gelir ihtiyacı arttıkça bağ, bahçe ve tarlaların fındık bahçesine dönüştürülmesi sonucu daha önce sebze ve mısır yetiştirilen alanlar ortadan kalkmıştır. Böylece fındık kuşağındaki insanların yiyecek ekmek için dışarıya muhtaç hale gelmeleri ilginç bir durum ortaya çıkarmıştır. Fındıktan daha fazla gelir elde etmek için bağ ve bahçesini fındığa ayıran insanlar, fındıktan elde ettikleri gelirin önemli bir kısmını yine ekmek ve sebze için harcamaya başlamıştır. Özellikle fındık toplamak için gurbetten gelenler, fındıktan elde edecekleri paranın çoğunu fındık hasadı ve izinleri esnasında gıda harcaması olarak tüketmektedirler"

"Kırsal kesimin kendi yağıyla kavrulma dönemini sona ermiştir. Dışarıya daha da bağımlı hale gelerek gelir-gider dengesi alt üst olmuştur. Sadece fındık geliri değil, başka ek gelir varsa o bile kırsal kesim insanına yetmez olmuştur. Bugün ilçe merkezlerindeki fırınlarda pişirilen ekmeklerin yol boyunca köylere servis edilmesi, köylünün bu ekmeğe muhtaç olması, kısaca temel gıdası olan ekmeği bile üretilmiyor olması çok düşündürücüdür. Artık köylü pazara bir şey getirmemekte, fakat buna karşılık her şeyini pazardan alarak kendi kendine içinden çıkılması zor bir ortama sürüklenmektedir"

"GENÇLER İNŞAAT İŞÇİSİ OLMAK İÇİN GÖÇÜYOR"

"Kırsal kesimde aileler artık kızlarını sosyal güvencesi olmayan kişilere vermek istememektedirler. Bir sosyal güvenceye sahip olmak ise ancak kentlerde istihdamla mümkündür. Dolayısıyla, evlenmek isteyen gençler kentte iş bulmak zorunda oldukları gibi, bu süreç daha yeni evlenmiş çiftlerin bile kente göç etmesi sonucunu doğurmaktadır"

"Ordu ilinin yüksek kesimlerinde yer alan köyler, daha aşağıdaki fındık kuşağı köylerinden ekonomik yapı bakımından farklıdır. Yükselti nedeni ile fındığın yetişmediği bu köylerde halkın bir kısmı ormancılık işlerinde çalışırken, bir kısmı da yaylacılıkla bağlantılı olarak hayvancılık ve arıcılık yapmakta, bir kısmı da mısır ve patates yetiştiriciliği gibi tarımsal faaliyetlerle uğraşmaktadır. Bu kuşakta geçmişte orman işleri önemli sayıda işçiyi istihdam ederken, son yıllardaki teknolojik gelişmelerin ormana girmesi ile işgücüne ihtiyaç azalmış, ormanda uzun süreli çalışma imkanı da ortadan kalkmıştır. İşte bu köylerde yaşayan genç insanlar köylerinden kopmadan, ek gelir temin etmek amacıyla mevsimlik göçe katılmaktadırlar. Bunların en önemli uğraşları Ankara, İstanbul gibi büyük şehirler ile Akdeniz ve Ege kıyılarında yer alan kent ve kasabalarda inşaat işçiliğidir"

"Tüm bu faktörler Ordu ilinden sadece büyük şehirlere değil, başta Batı Avrupa ülkeleri olmak üzere, yurt dışına da çok sayıda kişinin göç etmesine neden olmuştur"